

Bús düledékeiden megállék

2012 szeptember 17. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Huszt városába és várába Kölcsey verse hívott, küldött. Látni a várromot, megállni bús düledékein, figyelni a csendet, hallgatni a szót: „régi kor árnya felé visszamerengeni mit ér?” A verset 1831 utolsó napjaiban, a „cselekvés vonzásában” írta Kölcsey, tevékeny közéleti munkás napjai szünetében, Szatmárcsekén. Az élmény egyébként hat évvel korábbi: a költ? 1825 májusában kereste fel a várat, aminek közvetlen élményét a Régi várban cím? epigrammájában rögzítette. Ebben – írja Horváth Károly – a bús düledék és a felleg alól kel? hold mozzanata mellett csak a hazafiúi emlékezés és fájdalom kap hangot:

„S hév kebelem dobogott, s e könny, mely forra szememben,
Titkosan omladozó szent Haza, néked ömölt.”

Egy baráti kérés nyomán régóta gondolkodom azon, miként lehetne megújítani a tévében a Vers mindenkinek sorozatot. Az ötlet, hogy a verset meg kellene jeleníteni, képpé varázsolni, könnyen adódott, de a hogyannal bizony bajba kerülnék én is. Irodalmi klip legyen, mondtam, de az elképzelt eredmény gondolatára többen is megremegtek. (Fotóban ez sokkal könnyebb.) Most, hogy a fentieket, Kölcsey „vetített képét” leírtam, jutott eszembe mindez, mert a kísérletre – sikerre vagy bukásra ítéltetve, el?re meg nem mondom – alig van alkalmasabb vers, mint ez az ismer?s epigramma, amelyet össze lehet kapcsolni a Régi várban cím?, azonos ihletés? és élmény? verssel. Mellé számos ideill? zenét találhatunk Liszt kései zongoradarabjai között.

De térjünk vissza Husztra! A vár valószín?leg a tatárjárás után épült. A XIV. században a Drágffyak Zsigmond királytól adományul kapták. A XV. század végén a város újra a korona birtokába került vissza. A Wesselényi-féle összeesküvés idején I. Rákóczi Ferenc hadainak egy része ott talált menedéket Johann Spork generális el?l, aki a tízezer f?nyi császári katonaságot vezette. 1703-ban Rákóczi híve, Ilosvay Imre a várba lopódzván a fizetetlen német ?rséget Rákóczi pártjára állította, s ezután Huszt lett a felvidéki mozgalom központja. 1711 áprilisában ide, Husztra hívta végs? tanácskozásra a szövetséges karokat és rendeket Rákóczi, de terve nem sikerült. Viszont megköttetett a szatmári béke, amelyben Pálffy János gróf a többi vár között Husztnak az átadását is feltételként szabta. A várat 1723-ban három villámcsapás érte, s ekkor kezd?dött el lassú pusztulása.

A várban akkor jártam, amikor különleges engedély nélkül lehetett már Kárpátalján utazni, persze kísér? az autóban is, mögöttünk is állandóan volt. Emlékszem, mennyi „érdekességet” olvasott fel az idegenvezet?nk. El?ször bosszankodtunk, mert nem értettük, aztán rájöttünk, hogy minden bizonnyal belügyi alkalmazott, s csak mosolyogtunk, amikor Husztról ilyesféléket mondott: „Élénk, fejl?d? ipara, kalap-, cip?-, bútorgyárai és egyéb üzemei vannak.” De egy másik mondatára még jobban emlékszem: „F?leg rókákra, nyulakra és fácánokra vadásznak a helyi vadászok.” Én ott egy hosszú pillanatig valóban a nyulakra, rókákra és fácánokra gondoltam. A vadászok képe – nyilván nem volt ilyen élményem – akkor nem rémlett fel el?ttem.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló